

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

Anul IV, No. 166

Constanța, Duminică 16 Iunie 1896

20 bani număr

NEMULȚUMIRI

Sunt voctamice nemulțumite cu lucrările de până acum ale amicilor noștri din capul afacerilor comunale. Suntem datori unele explicațiuni și ne esecutam cu toată franchetea în ce ne privește.

Cel ce urmărește de aproape afaceriile comunale știu că la primăria Constanței toate serviciile sunt centralizate în mâna unei singure persoane.

E rău așa, negreșit. S'au găsit însă omeni cari să semnaleze răul, de la început, demonstrând că ar fi mai bine a se despărți și deferi ore-cari atribuțiunii unor comisiuni permanente, cum se face la alte orașe, dar de vocea lor s'a ținut prea scurta seamă.

De fapt numai primarul are ați răspunderea tuturor lucrărilor. Și dacă se institue din când în când câte o comisie, sau se numește câte o delegație, ele sunt numai pe timp marginit și pentru câte o anumită lucrare, în cele mai multe cazuri fără nici o importanță.

Primarul, având singur conducerea și privegherea grosului lucrărilor: serviciul interior, lucrările tehnice și de edilitate, serviciul stradelor, medical și veterinar, al plantațiilor și grădinilor, al băilor și al iluminatului, al incendiului, al marcatului măsurilor, al indetulirei publice, al perceperii veniturilor și multe alte cestiuni de gospodărie maruntă, e natural ca să nu pōta ajunge peste tot.

Sa ilustrăm cazul cu un singur exemplu: serviciul plantațiilor și

grădinilor, unde suntem autorizați a face ori-ce constatare.

Pe câtă vreme acest serviciu a putut avea în capul său pe un al doilea consilier — întâmplarea a făcut sa fie un om de această meserie printre consilierii actuali ai comunei Constanța, — s'au făcut parcurile din spre vit, în dosul Diviziei, sămânatura de pădure din partea de Nord-Est a orașului și s'au plantat stradele Carol, Mangalia și grădina Spitalului Comunal, cari toate împreună au reușit strălucit de bine, cu cheltuiala cea mai mică posibilă.

Primarul, parându'i-se că e prea mare cheltuiala ce se face, căci nu putem admite alte motive incidentale, a retras delegația data consilierului său, ce le conducea, a propus și consiliul i-a aprobat reducerea cifrei din bugetul plantațiilor la jumătate din ce era malnaintecuzant, la 4000 lei, sumă insuficientă pentru dezvoltarea ce luasera acum plantațiile.

Faptul s'a resbunat de sine. Fie din cauza cheltuielilor, fie din insuficiența de conducere, nu se mai vede acum un arbust mai mult din ce era; nu s'a mai sămănat o brază și nici o lucrare de întreținere nu s'a făcut de 2 ani acelor plantații; ast-fel că mulți arbuști par a fi ajuns maximum de creștere, intrând în depericiune prin uscarea vârfurilor; iar sămânatura a ramas niște tufișuri dese, pipernicite.

Serviciul tehnic, compus din 2 ingineri și picheri, nu termina de 2 ani un plan de parcelare al cartierului nou, în întindere de 11 până la 12 hectare teren.

Ne pare rău că trebuie să fa-

cem aceste constatari, dar mai presus de toate: adevărul.

Nu putem invinovați de neglijența pe primar, ci constatăm pur și simplu insuficiența serviciilor. Afacerile sunt multe și de multe feluri la comunele urbane; cu atât mai multe la Constanța în dezvoltare. Ar ajunge actualului primar rezoluțiile și expedierea afacerilor curente.

Ar trebui ca d-sa să mai împartă cu cine-va multiplele atribuțiuni ce are, și în ori-ce caz, sa consulte oment de meserie măcar în cestiuni de specialitate. Mersul afacerilor s'ar resimți în bine, după cum ele prinsesera la început când laurii succeselor se împărțeau de o potrivă între factorii chemați de alegatori la lucrarea de prosperitate a acestui oraș.

Spre a se vedea cum se lucra atunci, reproducem mai la vale un raport aprobat de consiliul comunal din Noembrie 1892. Eata acel raport:

Domnule Primar,

Pe suprafața de teren situată în partea de nord a orașului, între șanțul comunei și vica d-lui Senac, între Mara și spatele Inchisōrei militare și cimitirul ovreiesc, în întindere aproximativ 40 hectare, s'a aruncat și se aruncă toate gunoalele orașului. Aceste gunoale, prin putrefacțiunea lor, răspândesc miiasme vătămătoare cari, duse de curenții de Nord, vântul dominant în localitate, vatămă sănătatea orașului.

Mal întâiu, spre a veni la acest inconvenient, și al doilea, spre a apăra pe cât e posibil orașul de curenții tari ai acestui vânt, cât și pentru înfrumusețarea lui, ar fi necesar ca această parte să fie plantată cu arbori.

Am onōre dar a face propunerea d-sa se planta menționata întindere cu o leasă de pădure, lu masiv străns, ceea ce se poate obține, în timp mai scurt și mai ieftin, prin sămăntura directă cu o amestecătură de săminte de salcâm oțetar (olandez) și roșcobari sălbatci,

esențe care se renși foarte bine în calitate.

Dintre acestea, prima și cea din urmă esență dau un lemn prețios, iar oțetarul e folositor prin puterea absorbantă de miasme ale foilor sale și prin umbra ce produce; câte-și trei esențele ajung la dimensiuni foarte mari și pot servi fie ca parc de preumblare fie ca pădure de exploatare.

Dacă onor. consiliu cărnă vă rog să bine voiți a timite prezenta propunere o aprobă, sunt necesare următoarele lucrări:

1). A se închide drumul actual spre Tâbăcărie, ca el să nu treacă prin pădure, urmând ca comunicația să se facă pe din josul închisorii militare și cimitirului ovreiesc.

2). A se împraștia toate grămezile de gunoaie și bălegare, umplându-se pe cât e posibil golurile făcute de fabrica de cărămizi *Guscino*, la care ar trebui 50 zile cu căruța a 6 Lei, total 300

3). Aratul la 25 lei hectarul 1000

4). Sămănatul prin aruncătură, oțetarul prin bande, grăpatul și învelitul a 10 lei hectarul. 400

5). Prasitul ori plivitul a 10 lei hectarul 400

6). Cumpăratal seminței:
 a 600 kilog. Salcam a 2 lei
 b 200 kilog. Oțetar a 2 lei
 c 200 kilog. olandez (oțetar) 2 lei } 2000

7). Săparea unui șanț de împrejmuire de la marginea cimitirului ovreiesc la vil, și reparatul șanțului orașului aproximativ Lei 300

8). Construirea unei case pentru păzitor Lei 600

Total 5000

Cu paza acestui parc a urma să fie însărcinat un pasnic de la plantațiile orașului.

Cheltuelile ar fi dar de 5000 cinci mii lei primul an.

Pentru anul al doilea se adaugă un prăsit a 15 lei de hectar 600

Plantarea ochinrilor ce ar rămănea goale, cu pușori pe întindere maximum de 20 la sută sau 3 hectare a 2500 fire, firul a 10 bani 2000

În schimbul a 7600 lei la care adăugându-se și plata pasnicului de lei 1440 pe doi ani, ceea-ce face în total 9040, vom avea o pădure formată de 40 hectare, care după zece ani cel

mult, numai ca material, ar valora cel puțin 20.000 lei.

Motivele pentru care propun împădurirea locului prin sămănare directă sunt:

1). Este mult mai puțin de cât plantarea.

2). Arbustul odată răsarit, nedeplasându-se de loc, creșterea este mult mai repede ca prin plantare, căci arbustul plantați mai nu crește în cel doi trei ani după plantare.

3). Localitatea fiind foarte expusă vântului, ca reușita să fie asigurată, este nevoie ca arbustul se crească în masiv strâns spre a se proteja unul pe altul, contra vânturilor și zepezilor care îl rupe.

4). Arborii crescuți în masiv strâns ajung la înălțimi mai mari ca cei crescuți liber, cari se dezvoltă mult în lături și tocmai de o perdea înaltă de arbori are necesitate orașul Constanța ca să fie protegiat de violența vânturilor de Nord.

5). Arborii crescuți drepti și înalți sunt mai frumoși, mai numeroși pe pe-un hectar și mai prețioși decât cei crăcoși, crescuți în loc liber, în parcuri, cari se dezvoltă mai mult în grosime și în ramuri.

Din creditul de 5000 lei pentru plantațiuni pe anul curent mai sunt disponibili lei 4118 din care, pentru anul curent, nu se vor cheltui de cât cei menționați la No. 1, 2 3 și 5 în suma de lei 4700, urmând ca restul de ??? prevăzuți la No. 4, 6, 7, se vor cheltui din creditul ce se va acorda pentru exercițiul anului 1893.

Arborii ce mai sunt necesari a se planta în interiorul orașului în primăvara anului viitor, la spitalul comunal și școala ce se construiește acum, și pe diferite strade sunt în număr, 1000 care evaluați, a câte 50 bani de fir, în sumează total din bugetul anului curent mai rămâind în deficit suma de lei 82 ce se vor cheltui din bugetul anului viitor.

Consilier P. Grigoressu

PADURILE DOBROGEI

(Urmare)

La cât revine în așa cas metrul cub? De sigur apropie valoarea comercială a lemnului de stejar fasonat, care este, în orașul Galați, de 40--70 lei m. c., și întrece cu mult pe aceea a buștenilor nefasonați din centrul de consumație Tecuci, care este între 20--30 lei m. c. Dar dacă vom reduce din volumul brut 50 procente ca material impropriu

pentru lucru și din ceea ce să mai rămăsă 40% periere la fasonare, cât costă metrul cub, lucrat în doge, bifal spițe etc? N'au dreptate industriașii să cumpere din Galați iar cei nevoiași să plece în lume?

Am luat notele de comparație după *Revista Pădurilor*, preferind Galați și Tecuci altor localități mai depărtate de noi.

Cu alte cuvinte: lemnele de lucru din picior, în pădurile Dobrogei se vând mai cu aceeași prețuri cu lemnele fasonate gata din depozitele orașelor mai apropiate de Dobrogea, iar lemnele de foc, atât cele tari cât și cele moi, sunt taxate cu mult mai scump de cât în ori care centru de exploatare al țării.

Aci trebuie să deschidem o parantesă, explicând, că, dacă să putut cumpăra în Tulcea lemne pe 32 fr. s'anj acesta trebuie să nu facă normă.

Am amintit și cel cas cu aprovizionarea de la Tulcea, poate unic, numai spre a constata diferența de . . . aptitudinii între unul și altul servitori al statului, în afacerea aprovizionărilor. Că prețul de 32 lei nu este cel normal, și că s'au speculat asupra împrejurărilor, reiese din faptul că pe acel timp stânga era taxat după tarif cu 18 lei. Pune tăiatul despiciatul și estrasul 6 lei, fac 24. Dacă transportul unui stânga de la Cilic-dere, locul de proveniență, aproximativ 25 chilom. departe de Tulcea, pe locurile cele mai accidentate, a mai costat numai 8 lei, acesta nu poate constitui o normă de prețuri, căci pe antreprenorul autorităților administrative l'ar fi costat de cinci, șese ori 8 lei.

Constatată fiind scumpetea mare a lemnului, se vedem acum că ar fi taie-se convenabile a se pune pe materialul lemnos în pădurile Dobrogei.

În lipsă de alte date, ne vom servi de cele ce putem, și de cele ce ne procră memoriul D-lui Țânțăreanu și „R. Pădurilor”, spre a stabili prin comparație valoarea lemnului în Dobrogea.

Din cele publicate de D-nu Lăzurescu în No. 1 a. 1888, s'ar părea că cel mai mare preț obținut în țară pentru arbori, a căror grosime medie ar fi de 0,55 în diametru, a fost de 20--25 lei, la pădurea Morunglavui din județul Romanați a Eferiei Spitalului. Trebuie ca această pădure să fie situată în niște condițiuni excepționale de favorabile, sau vr'o întâmplare extraordinară a survenit, dacă s'au putut prinde acel preț. Din studiul competente al D-lui Țânțăreanu, fostul director al esplotatorilor de la Pribóia, Ră-

dești și Seaca-Optășani, asupra aceluiași subject, noi aflăm că în perioadele trecute. Onor. Eforie n'a prins pentru arbori de aceleași dimensiuni și din aceeași pădure, de cât maximum 6 lei copacul.

Nu pot deduce, dar cred că diametrul de 0,55 din posibilitatea citată de la Morunglav, este acel convenit, de la înălțimea peptului, iar nu cel obișnuit în unele părți, de la jumătatea trunchiului. Presupunem cazul fără nici o întâmplare extra-ordinară care să îl mărit momentan valoarea lemnului, și înam cifra de 20—25 ca valoarea reală în localitate. De ce în Dobrogea un arbore de această dimensiune este taxat și vândut cu 36 lei? Dacă sunt adevărate cele ce mai spune D. nu Tănăreanu, —departe de noi ideea de a ne îndoi, —că particularii au oferit la Seaca Optășani numai 5 lei iar, la Priboia sub 10 lei p. un arbore de 0,70 diametru și dacă regia n'a putut obține din producerea lor în piese de lucru de cât 42 lei de individ la Priboia, și 11 lei și 19 bani la Seaca Optășani, cea ce pare a fi mai mult câștigul muncii lucrătorilor, —pentru ce în Dobrogea un asemenea copac ar valora 82 lei, când avem de fie-care contribuabil aproape 3 hectare pădure? Prin legea regulării proprietății imobiliare în Dobrogea s'a dat fie-cărui cap de familie un hectar pădure, dovadă că e de ajuns producția acestei întinderi spre satisfacerea necesităților gospodăriei rurale de 5—6 stânjeni pe an. Tona de cărbuni costă în Constanța și de sigur și în Sulina și Tulcea 30 fr., iar lemnele între 35 și 40 mia de kilograme. Care e rezonul protecției lemnului când avem de trei ori mai mult de cât ne trebuie pe an? (Sa nu se uite, studiul s'atează din anul 1888) N. R.

Va urma

INFORMAȚIUNI

D-l Prefect a plecat alaltăeri în inspecția plășei Ostror, de unde se va întorce mâine sau poimâne.

În administrarea Creditelor agricole la cultivatorii Dobrogei este o lipsă de înțelegere ce ar trebui remediată, anume: **Banca Agricolă** nu admite credite mai mici de 3000 lei, iar **Creditul Agricol** nu admite împrumutul mai mare de 1000 lei.

Ce se fac cei ce au nevoie a se împrumuta cu o sumă mai mare de 1000 și mai mică de 3000 lei, după cum sunt în genere economii și proprietarii lo-

turilor de 100 hectare de care suferă o mulțime în Dobrogea?

E o lacună ce trebuie neapărat îndreptată în Dobrogea. D-l Zămfir Petrescu, sub directorul Biroului Agricole o cunoște. Îl rugăm să avizeze la îndreptare.

D-l Gh. Cimbru șeful poliției din Constanța a dimisionat. Până acum nu s'a numit nimenea în locul d-sale.

Parhetul local instrucește încă cazul furtului de 20,000 lei dela Leonida Baby, despre care am spus la 23 Aprilie că sunt arestați 4 preveniți, descoperiți de lusuși păgubașii. Baniul nu s'a găsit până acum. Păgubașii a plecat la București de 4 zile. Se vorbesc multe în danna unor funcționari polițieniști. Instrucția fiind strict secretă, nu putem ști nimic până se va da ordonanța definitivă.

Un negustor din Constantinople, anume Apostol Apostolide a venit în Constanța la 22 Maiu, trăgând la Hotel Englitera, de unde a plecat la București în tovărășia unui preot care venea din Athena, înapoiindu-se la Roman în Moldova, la parochia sa. Ambii au călătorit împreună tot drumul dintre Constantinople și București până în gara de Nord, unde s'a despărțit.

Familia din Constantinople nepriimind de cât o singură carte poștală de la voiajor, data din Constanța în ziua ajungerii sale, a pornit în căutarea sa pe un frate, d-l Teodor Apostolide, care a putut afla prin telegraf de la preotul din Roman despărțirea lor. În București dispărutul are rude de aproape, dar cari n'au putut da de urmele lui până acum.

Fratele numitului declară că pornise pentru a contracta cumpărări de făină, dar la nici o fabrică din România nu s'a prezentat până acum.

Dispărutul a lăsat acasă o familie de 5 copii, toți banii în casă, luând cu sine numai 25 lire pentru spese de voiajor.

Se bănuște o crimă sau sinucidere, ce n'ar putea fi motivată pe nimic, a-facerile mergându-l bine. Dispărutul are o vârstă ca de 54 ani.

În tot portul nu este o cafenea la care să beal un pahar de apă. Întrebăm, pentru ce s'a suprimat cafeneaua de acolo, dacă ea stă goală acum?

Privatele lucrătorilor din port nu se curăță regulat. E o murdărie neuferită și un aer prestilențios împrējura-le.

Semnalăm cazul medicului respectiv.

D-l Deputat Ceaur Aslan a fost mai dăilele trecute în orașul nostru. D-na s'a interesat foarte mult de starea lucrurilor în Dobrogea, luând mai multe note în privința stărei ei culturale și economice. Ne pare bine când deputații de valoare d-îni Aslan, se interesează de soarta provinciei noastre.

Eri au vizitat orașul nostru d-îni Dr. Antipa și inginerul G. V. Cordea, șeful pescăriilor din Dobrogea, venind cu o șalupă de la Sulina.

Ziarul *Dreptatea* în numărul de la 7 Iunie a tipărit la adresa d-îni Capitani Vasiescu, sub-prefectul de Babadag, calomnia că de ocazia numelui prefectului d. Tonean, „a găsit cu cale să impue fie-cărui locuitor din plasă (câtă infamie? N. R.) ca să contribuie cu câte 40 bani pentru a iscăli o telegramă de felicitare cotră prefectul județului, de unde i-ar fi ramas și d-sale o sumă bunicea.”

Cu toate că prima citire își lasă impresia infamiei, noi am cercetat cazul, și răspunsul primit este că capitani Vasiescu nu este absolut în nici o cunoștință de cine a prezentat telegrama, cine a iscălit-o, cine a plătit și cu cât a contribuit fie-cere la expedierea ei.

Actualul prefect al județului vecin a fost mult timp președinte al tribunalului de ocol Babadag. Nu emirare ca felicitările ce i s'a adresat să fie cât de numeroase.

Dreptatea, ca și toate diarele bucu-reștene, ar trebui să controleze știrile personale ce li se trimit d'aici, neputând avea nici un câștig din pervertirea bunului simț al dobrogenilor și din calomnia oamenilor onestii.

Pentru acest fapt clubul „Armonia” din Babadag a retras abonamentul la ziarul „*Dreptatea*”.

Eată câștigul moral.

Primăria comunei Constanța

No. 5313

Se aduce la cunoștința publică, că la 20 ale lunii viitoare Iulie, se va ține licitație la această primărie pentru arendarea moșiciei comunei, pe un period de cinci ani începând de la 1 Martie 1897.

Condițiile de arendare se pot vedea în cancelaria primăriei în toate zilele de lucru.

Un Domn voește a găsi un loc ca mașinistru pentru mașini de secerat și de altă categorie cu condiții convenabile. A se adresa d-îni **Teodor Căncioff** Str. Carol Loco.

Băile de Mare—Constanța

Se aduce la cunoștința onor. publică cu începere de la 15 Iunie s. c. sezonul 1896, se deschide băile de mare atât cele de la Vii cât și cele din Orașu, construite din nou anul acesta, în apropiere de Biserica Armână și Hotel Gambetta.

Direcțiunea

Romania

**PREFECTURA JUD. TULCEA
PUBLICAȚIUNE**

D-l Ioan Cozolofski voind a deschide un stabiliment de bauturi spiritose în cătunul Colilia pendinte de comuna Tocsof plasa Babadagh.

În conformitatea instrucțiunilor ministeriale înscrise prin Monitorul Oficial No. 152 din 1867.

Se publica aceasta spre cunoștința generală ca, în termen de 40 zile de astăzi, să se prezinte la această prefectură acei cari ar avea motive de a contesta moralitatea sau a denunța alte fapte ce ar cunoște ca cad în greutatea nimitului.

Prefect Tonean

(L.S.)

Secretar Gh. Sandovici

No. 4570, 1896 Mai 23

CONSTANȚA

MARELE

Hotel Metropol

— CONSTANȚA —

Restaurat și Mobilat din nou

BUCATARIA

Romană, Franceză și Germană

Restaurant de Primul rang

Poziția cea mai frumoasă

CENTRUL ORAȘULUI

Pensiune în condiții avantajoase. — Abonamente cu luna, a la carte și Cărțile cu cupoane

CONSTANȚA

Restaurantul Capato bine cunoscut publicului local și atât de apreciat de toți vizitatorii băilor de mare, s'a mutat în localul și grădina după strada Ovidiu, în apropiere de piața centrală Independenței. Grădina are acces direct la halta Thetis, iar pavilionul dominază întreaga priveliște a semiceroului portului.

OCTAVIAN ȘEITAN

CONSTANȚA

Comision de Cereale

DEPOSIT

de Mașini agricole, Mașini de secerat și legat, Secerători simple și Secerători rusești, traverse de fer, Ciment, Var hydraulic etc.

Bucătăria Strada Școalei vis-a-vis de Hotel Bulgaria

LEGATORIE DE CĂRȚI

Subscrisul aduc la cunoștința onor. publică că am înființat pe lângă atelierul meu de tipografie și un atelier de legătorie special, angajându-mă a lega.

Cărți, reviste, note de pian, a încadra rame și în fine tot ce atinge de această branșă

D. Nicolaescu.

Restaurantul și Grădina 10 Mai vor fi din nou aranjate

Bucătărie Franceză

Sub conducerea d. Ștef, maestru de bucătărie

Ocaziune Bară**De vânzare**

Una tipografie și legătorie de cărți bine montate, având 2 mașini pentru tipărit și una mașina mare cel mai modern sistem pentru tăiat.

TIPOGRAFIA

este îndestrată cu tot materialul necesar și în stare a executa lucrări în limbile română franceză și greacă, posedând litere de toate caracterele și din cele mai moderne, iar

Legătoria de Cărți

are aparatele și ustensilele în perfectă bună stare.

Ateherul este instalat în centrul orașului CONSTANȚA la cea mai bună poziție și deja are lucrări angajate care dau materie de lucru pentru mai mult timp.

Condițiunile de plată sunt foarte favorabile; se pot efectua și în rate lunare, trimestriale sau semestriale, dar vor fi garantate.

Doritorii să se adreseze proprietarului lor d-lui DIMITRIE NICOLAESCU în Constanța.

În vederea viitorului ce are orașul Constanța ca singur punct de export și ca stațiune balniară, cum și a marilor lucrări întreprinse, de stat și societăți particulare, este în adevăr o ocaziune rară, pentru cei ce ar voi să ia această afacere, care oferă cele mai mari și sigure șanse de câștig.

Ocaziune Bară